

Innspill til NOU 2025

Norsk musikkbibliotekforening (NMBF) er et av mange medlemmer i Norsk musikkråd og er en interesseorganisasjon som ønsker å fremme musikkens plass i folke- og fagbibliotek. Vi har 28 institusjonsmedlemmer og 38 personlige medlemmer. Våre medlemmer er fra bibliotek ved nasjonale musikk institusjoner og fra større og mindre folkebibliotek. Vi jobber for

- at innspilt musikk og notetrykk skal være gratis tilgjengelig for utlån via norske bibliotek over hele landet
- å stimulere til musikkformidling og samarbeid om dette i norske folkebibliotek
- å ha musikkbibliotekarer som er spesielt kompetente på musikk og på å formidle musikk og skape interesse for både nye og etablerte musikkuttrykk til beste for befolkningen.
- å stimulere til musikkarrangementer i norske bibliotek der det er gratis inngang for publikum, mens profesjonelle musikere får betalt etter tariff (de skal ikke drive veldedighet). Bibliotekene kan også være en viktig konsertarena for kulturskolene i kommunene, og der det er et godt samarbeid mellom bibliotek og kulturskole, og biblioteket har egnede lokaler, eksisterer det samspillet allerede. Denne ressursen kan utnyttes mye mer.

Det er viktig at kommunenes og fylkeskommunenes biblioteker inneholder musikkmateriale som stilles gratis til utlån for befolkningen. Dette gjelder innspilt musikk, noter, musikkbøker, musikktidsskrifter, samtidig som bibliotek skal formidle musikkmateriale spesielt og musikk generelt.

Over hele landet legges musikkforretninger og notebutikker ned, og det finnes knapt en tilgjengelig forretning lenger der barn, ungdom og voksne kan snuse på og oppdage ny musikk som vi vet kan få avgjørende betydning for dem, slik platebutikken var det for mange av oss for noen tiår siden. Noteforretninger er likeledes knapt å oppdrive lenger.

Bibliotekene som har en musikkavdeling er derfor særs viktig som et sted for ny oppdagelse, for kulturreiser og noen ganger klassereiser, for viktig musikkformidling og for læring. Et godt og virksomt musikkbibliotek støtter slik opp om regjeringens Hurdalsplattform slik at alle kan ha tilgang til musikk og kultur uansett hvor de bor og hvor mye de tjener.

Hvorfor er bibliotekene viktige i musikk-Norge?

Bibliotekloven sier at det skal være et bibliotek i hver kommune, og at materialet skal lånes ut og formidles gratis. Det fører til at:

- Bibliotek når ut til absolutt alle over hele landet.
- Bibliotek låner ut gratis, d.v.s. at alle får tilgang til materialet uavhengig av folks økonomi.
- Det er ønskelig at det også er gratis inngang på musikkarrangementer.

Andre momenter som gjør bibliotek velegnet som formidler av musikk:

- Bibliotek stiller noter, innspilt musikk, bøker om musikk gratis til bruk for både profesjonelle musikere og for amatører. Dette er både de fysiske objektene og digitaliserte noter. Dette brukes til konserter, plateinnspillinger, foredrag etc.
- Bibliotek lager musikkarrangementer: konserter, sangsamlinger, foredrag etc.

- Bibliotek kan lage samarbeidsprosjekter med lokale musikere og det lokale musikklivet på ulike måter, alt fra samarbeid med lokale kulturskoler, kor og korps til engasjement av profesjonelle musikere.
- Bibliotek samarbeider på tvers av kommune- og fylkeskommunegrensener for at befolkningen skal kunne få gratis tilgang til musikk via bibliotekene.
- En del bibliotek har også inngått samarbeidsprosjekter om utlån av instrumenter, f.eks «Give Music a Chance» ved Bergen folkebibliotek, og noen biblioteker har instrumenter til disposisjon for publikum i bibliotekets lokaler.
- Mye av det som bibliotek har, blir i større og større grad digitalisert og derfor mer tilgjengelig. Nasjonalbiblioteket mottar alt av musikk gjennom Lov om pliktavlevering, og dette materialet kan benyttes via forskertilgang i bibliotekene.
- Bibliotek gir enkel tilgang til opplæringsmateriell i musikk, lærebøker og noter.
- Vi ønsker at flere biblioteker skal ha musikkbibliotekarer som har spesialkompetanse på materialet.

Utfordringer framover

- Enkelte folkebibliotek har meldt seg ut av NMBF fordi de ikke har musikkavdelinger lenger. Disse har blitt avvirket fordi utlånstallet for CD var synkende, og da det ikke er et statlig tilbud a la bokhylla.no for lytting og utlån av innspilt musikk via strømming, har man latt utlånstall for et gammelt format være avgjørende. Dette er svært beklagelig, og en utvikling vi som forening ønsker å snu.
- Norske plateutgivelser var støttet og ble innkjøpt gjennom Innkjøpsordningen for musikk fra 1985 til 2011. Mange bibliotekers musikkksamlinger ble grunnlagt på denne viktige årlige tilveksten med plater. Ingen tilsvarende støtte er opprettet når det gjelder strømming av musikk i bibliotek. Derfor kan ikke bibliotek nå tilby gratis tilgang til innspilt musikk. Spotify og andre strømmetjenester har ikke den bredden som er ønskelig og er heller ikke gratis uten reklame. I tillegg er musikk som ikke tilhører det kommersielle spekteret vanskelig å søke frem uten spesiell kompetanse.
- Det at det ikke finnes et statlig tilbud rundt musikkstrømming, og som kan fremme norsk og samisk musikk og kultur særskilt, er svært negativt for bibliotekene og for Norges befolkning etter vår forenings mening.
- At musikkavdelinger legges ned og bibliotekene har dårligere økonomi, betyr også at viktig kompetanse går tapt og flere musikkbibliotekarer vil miste jobben.
- Øremerkede midler til musikkavdeling i alle landets folke- og fylkesbiblioteker kunne være et svært ønskelig mål. Vi vet at gevinsten for musikklivet i distriktene blir betydelig selv med moderate eller mindre tilskudd.
- Publisering av noter er i dag i større grad digital, men med færre norske noteforlag, og en del noter finnes ikke lenger i trykt format. En ordning som ligner Nasjonalbibliotekets bokhylla-avtale hadde vært ønskelig også for dette materialet, slik at et større publikum får gratis tilgang til det, og særlig til undervisningsformål.
- NMBF mener at det er viktig at bibliotekene har varierte samlinger som sikrer mangfoldet og stimulerer til interesse og aktivitet. Det vil i sin tur øke forståelsen for bruk av bibliotek til formidling av musikk.
- Norsk musikkbibliotekforening har utstrakt samarbeid med tilsvarende organisasjoner verden over, særlig har vi mye kontakt med våre søsterorganisasjoner i Sverige og Finland. Styret i NMBF utlyser hvert år reisestipender slik at medlemmer kan få støtte til å delta på årlige nasjonale og internasjonale konferanser, og utvikle seg faglig.

- Styret i NMBF innvilger også bidrag til arrangørstøtte for konserter og musikkarrangementer i bibliotek. Dette er nytt de seneste årene og har blitt en svært etterspurt støtteordning der vi som forening kunne brukt mye mer penger enn vi har. Dette mener vi kan tjene musikklivet i hele Norge.
- Derfor - vi vil oppfordre til å støtte bibliotek som har et musikktilbud direkte! Vi håper det bidrar til at flere biblioteker gjenåpner sin musikkavdeling.

Vennlig hilsen

Norsk Musikkbibliotekforening (NMBF)

Tone Nøtvik Jakobsen, leder

Tel.: 952 45 765

Post: NMBF v/ Tone Nøtvik Jakobsen, NRK, P.b. 8500 Majorstuen, 0340 Oslo

<https://www.musikkbibliotek.no/>

<https://www.facebook.com/musikkbibliotekforeningen/>

E-post: musikkbibliotekforeningen@gmail.com